

Річний звіт

Миколаївської обласної правозахисної громадської організації «Центр журналістських розслідувань» за 2015 рік

Миколаївська правозахисна громадська організація «Центр журналістських розслідувань» була створена у 2010 році. З березня 2015 року Центр увійшов до Глобальної мережі журналістів-розслідувачів (Global Investigative Journalism Network).

Місія та завдання організації

Миколаївський центр журналістських розслідувань створений у 2010 році і є регіональною розслідувальною організацією. Центр приділяє багато уваги розслідуванню проявів корупції, зловживань владою, порушення прав людини та законодавства України. З 2014 року Центр співпрацює з проектом Слідство.інфо і створює відео журналістських розслідувань для Громадського ТВ та Першого Національного телеканалу України.

Місія: Центр сприяє поширенню якісної інформації серед населення, підвищенню рівня поінформованості жителів Півдня України та їхній свідомій участі у процесах прийняття рішень через професійний розвиток незалежних медіа та встановлення публічного діалогу між громадою, владою та бізнесом.

Послуги, які надає організація

Журналісти Центру провели 21 великомасштабні журналістські розслідування переважно у сфері боротьби з корупцією. Були розслідувані корупційні явища в галузі житлово-комунального господарства, сфері пасажирських транспортних перевезень, реформування правоохоронних органів, злиття бізнесу і влади. В розслідуваннях розкривалися тіньові схеми при легалізації само забудов, незаконна приватизація земельних наділів, зокрема в рекреаційних зонах, військова тематика. Слід відзначити, що Центр розпочинаючи роботу над темою розслідування продовжує її розвивати, підкріплюючи новими розслідуваннями та аналітичними статтями.

Центр журналістських розслідувань ставить перед собою такі цілі:

1. Продовжувати втілення успішної практики журналістських розслідувань фактів корупції на регіональному рівні.
2. Сприяти поширенню незаангажованої, якісної інформації серед громадян.
3. Зміцнювати контроль ЗМІ та громадських організацій над діяльністю органів влади.
4. Подолати закритість влади.
5. Підвищити громадянську активність членів місцевих громад.

Організаційна структура: колективний керівний орган, засновники, команда

Керівник проекту: Олег Оганов

Журналісти сайту: Ярослав Чепурний, Тетяна Філіппова, Олена Нефедова, Тетяна Гайдабас, В'ячеслав Гусаков, Юлія Рибак.

Правова підтримка: «Інститут розвитку регіональної преси».

Фото: Юрій Кошковський

Дизайн, інфографіка: Олександр Сіделєв

Основні проекти, виконані організацією задля досягнення цілей:

1. Проект програми «Український медійний проект» («У-Медіа») міжнародної неурядової організації Інтерньюз Нетворк з підтримки журналістських розслідувань

(F5051-CIR-00-IR). Термін реалізації жовтень 2012 – жовтень 2013 р. Контактні особи: менеджер програми грантів, Катерина Марущак katerina@internews.org, Менеджер комунікації, моніторингу та оцінки, програма "У-Медіа" Ірина Негреєва, inegrejeva@internews.org

2. Національний проект журналістських розслідувань на Громадському ТВ. Субгрант Інтерньюз-Нетворк Субгрант UA1434-CIR-CIDA06 m00. Термін – 1.04.14 – 30.04.16. Контактна особа: Олег Хоменок, oleg.khomenok@gmail.com

3. «Створення інформаційного веб-порталу для Півдня України – Одеса, Херсон та Миколаїв», Американською неурядовою організацією «Інтерньюс Нетворк, F5051-CIR-01-IR. Термін – 1.05.14 – 31.12.15. Контактна особа: Марія Козубська, (MKozubskaya@INTERNEWS.ORG)

4. «Прозорість місцевого уряду». Посольство США в Україні. SUP300014GR052. Термін – 1.05.14 – 30.06.15. Контактна особа: Ольга Жириченко, (ZhyryachenkovaOO@state.gov)

5. «Підвищення рівня викриття корупції в південному регіоні України». МФ «Відродження». Номер проекту: 49442. 01.06.2015 – 31.05.2016. Контактна особа: Лілія Баран.

В рамках реалізації проектів було підготовлено 21 журналістське розслідування. Зокрема, по таких напрямках:

1. Військова тематика

Журналісти Центру в розслідуванні «[Хворі швидкі](#)» розкрили корупцію на Миколаївському бронетанковому заводі, що входить в концерн «Укроборонпром». Було визначено, що на пожертви громадян та організацій з усієї України (6 млн. грн.) виготовляються броньовані швидкі для евакуації поранених в зоні АТО. Проте 4 машини були зроблені з браком і не пропрацювали жодного дня. Реакція керівництва «Укроборонпрома» на розслідування була, майже, миттєвою. Директор Миколаївського бронетанкового заводу був звільнений з посади.

У розслідуванні «[Своя військова частина](#)» журналісти розкривають корупційну схему, через яку приватні структури, пов'язані з нинішніми можновладцями, приватизували землі Міноборони, що призначалися для військовослужбовців переведених з Криму. В цьому матеріалі журналісти дослідили долю нерухомого майна військових містечок по Україні. Після виходу публікації обласна прокуратура намагається повернути земельні ділянки через суд. Вже є позитивні рішення щодо повернення незаконно приватизованих земель Міноборони до держави.

Ще одне журналістське розслідування на військову тематику стосувалося призначення на посаду директора «Житомирського бронетанкового заводу» колишнього очільника

КП «Херсонелектротранс». У матеріалі «[Херсонський десант](#)» журналісти дослідили, що новий директор мав дуже погану репутацію у рідному Херсоні, майже збанкрутував комунальне підприємство і мав, навіть, судимість. Призначати директором на важливе оборонне підприємство менеджера з такою репутацією майже злочин.

2. Прозорість влади

В даному напрямку ЦЖР викрив корупцію у таких сферах як депутатська діяльність, житлово-комунальне господарство, транспорт.

На передодні місцевих виборів Центру вдалося [проаналізувати політичні сили в Миколаєві](#). Робився наголос на тому, що до влади рвуться всі ті, хто причасний до розкрадання матеріальних ресурсів Миколаївщини. В основному це стосується так званої старої еліти з партії Регіонів, лідером якої у Миколаєві був Ігор Дятлов. Зокрема, було проаналізовано 581 декларацій депутатів у міську раду м. Миколаєва. Опубліковано аналітичний матеріал [«Чим багаті кандидати: катери, автопарки і маєтки»](#), в яких було систематизовано та проаналізовано інформацію за критеріями «дохід» та «майно». Журналісти виявили, що Ігор Дятлов не вказав у декларації, дані про своє нерухоме майно. Ця інформація [викликала великий резонанс](#). В результаті виборів серед кандидатів на пост мера Миколаєва переміг проєвропейськи налаштований Олександр Сенкевич, а

представник колишньої партії Регіонів програв вибори.

Також, Центр журналістських розслідувань звернув увагу на [реальні витрати партій та кандидатів в мери та в депутати](#) в Миколаївську міську раду на політичну рекламу.

У розслідуванні [«Комунальне перевантаження в Миколаєві»](#) розриваються причини та наслідки кадрових перестановок на обласних та міських комунальних підприємствах. Після публікації

прокуратура Миколаєва розпочала кримінальні провадження за ознаками правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 364 та ч. 2 ст. 191 КК України. Крім того, до Верховної Ради було надіслано 2 депутатські запити на тему «Зловживання на комунальних підприємствах Миколаївщині», зокрема звернення надсилалися до Наталі Ярьсько.

Після розслідування [«Зеленхаос за бюджетні гроші»](#), де йшлося про монопольне становище «Миколаївзеленгосп» на ринку озеленення міста та нераціональне використання коштів, прокуратура Миколаєва відкрила два карних провадження за ознаками незаконної приватизації державного, комунального майна та за ознаками зловживання владою або службовим становищем, що спричинило тяжкі наслідки. Крім того, голова міста скасував результати тендерів на послуги з озеленення міста.

Після оприлюднення розслідування [про закупівлю за надзвичайно високими цінами беушних трамваїв та тролейбусів для Миколаєва](#) та існування тіньових схем під час тендерних торгів на держзакупівлях, поліція відкрила карне провадження щодо перевищення повноважень керівництвом КП «Миколаївелектротранс» при закупівлі транспорту для міста. Наразі слідство триває.

У розслідуванні «Перевантаження» Центр порушив питання про поганий стан доріг та марного витрачання бюджетних коштів. Так, ми вияснили, що через перевантаження грузових автомобілів дороги руйнуються, а місцева влада не в змозі змусити перевізників дотримуватися чинного законодавства. Після виходу матеріалу депутати Миколаївської облради закупили 3 вагові комплекси і ще [протягом 2016 року](#) планують [закупити та встановити 5 таких комплексів](#).

3. Земельні питання та самозабудови

ЦЖР знову повернувся до теми про вирубку лісів та забудову котеджами у Миколаївській області рекреаційних зон. У матеріалі [«Клан»](#) досліджено, як до справи, яку започаткували журналісти ЦЖР, підхопили громадські активісти. Вони пікетували обласну прокуратуру, міськраду та таким чином змусили правоохоронців порушити карні справи та через суд вимагати повернути незаконно відчуженні ділянки. Завдяки спільним

зусиллям журналістів ЦЖР і громадськості вдалося повернути у власність громади понад 10 земельних ділянок державного лісового фонду, розташованих на території урочища «Жовтневе» в Корабельному районі міста Миколаєва. Кореспонденти Центру ретельно стежать за перебігом всіх судових засідань стосовно повернення земельних ділянок у власність держави і завжди оперативно висвітлюють їх.

У розслідуванні «[Ні землі, ні доходу](#)» журналісти звернули увагу на те, що в Миколаєві земельні ділянки в основному віддають в оренду людям, приближеним до депутатів та чиновників. Крім того, журналісти вияснили наскільки ефективно міська рада використовує землю для поповнення міського бюджету. Виявлено, що [злісними неплательниками за землю є родичі депутатів і кримінальних авторитетів](#), а також те, що в мерії взагалі не ведеться облік боржників по сплаті за землю.

В розслідуванні «[Золоті піски](#)» [Залізного Порту](#)» журналісти розбиралися, чому місцева влада бездіє в питанні [стихійної торгівлі в Залізному Порту](#), кому належать [найприбутковіші місця на популярному курорті](#), а також кому і для чого був відданий в приватні руки громадський пляж біля узбережжя Чорного моря.

Журналісти центру у своїх розслідуваннях розкривали тіньові схеми при легалізації само забудов та бездіяльність Державної архітектурно-будівельної інспекції. Після виходу матеріалу «[Місто само забудовників](#)» активісти міста пікетували сесію міськради з вимогою розірвання будь-яких договірних відносин з підприємствами, які роблять само забудови та навести лад в архітектурній сфері. Крім того, висвітлювалася [поширена схема обману мешканців міст](#). Зокрема йшлося про те, що на земельних ділянках призначених для соціально-оздоровчих чи реабілітаційних центрів згодом будуються автозаправні станції. Досі відбувається судова тяганина між миколаївцями, які виступають проти будівництва АЗС, та нафтотрейдером ОККО.

4. Реформування правоохоронної системи

Центр великої уваги надає люстраційним процесам, які спрямовані на очищення судової влади та реформування правоохоронних органів.

В публікації «[Демонстрація люстрації](#)» журналісти висвітлюють «ефективність»

методів очищення миколаївського судового корпусу та про роль громадськості в даному процесі. Розповідалося про те, що більше 85% вершителів правосуддя місцевих судів Миколаївської області, незважаючи на неоднозначності в своїх деклараціях, сумнівні рішення, пов'язані з Євромайданом, успішно пройшли люстраційну перевірку. За зібраним матеріалом, журналісти подали скарги до прокуратури щодо необхідності перевірити двох суддів

Миколаєва.

В розслідуванні про [реформування органів міліції в поліцію журналісти дослідили](#), що кадрові призначення та переатестація у новій поліції відбувалась через корупційні зв'язки між громадськими активістами і головою УМВС у Миколаївській області. У матеріалі доводиться, що деякі міліціонери, які займали високі посади як в Миколаєві, так і в районах області були замішані у гучних [кримінальних справах](#) і при

цьому йдуть у нову поліцію. Після публікації одного з міліціонерів було звільнено з посади.

Центр аналізував декларації прокурорів Одеської області, які претендували на керівні посади в нову Одеську прокуратуру. За результатами аналізу, було зроблено аналітичний матеріал [«Старі чиновники «нової» одеської прокуратури»](#). Виявилось, що до прокуратури потрапили особи, які мають шлейф корупційних скандалів та майно, походження якого вони не можуть пояснити. Також проаналізовано 19 декларацій [новопризначених прокурорів Миколаївської області](#), які пройшли переатестацію. В результаті виявилось, що «нові» чиновники за скромної зарплати прокурора мають великі земельні наділи, будинки та дорогі автомобілі. Кореспонденти Центру розбиралися у особливостях [приватизації службового житла правоохоронними органами](#) – СБУ, міліції, прокуратури і суддів та як відбувається цей процес.

5. Доступ до публічної інформації

Після кількох судових процесів Миколаївський центр журналістських розслідувань нарешті [отримав реєстр неплатників за землю](#). Міська влада та обласне управління фіскальної служби відмовлялися робити публічним ці дані. За допомогою юристів ГО «ІРРП» журналісти Центру звернулися до суду і виграли справи. Одеський апеляційний адміністративний [суд поставив крапку у спорі журналістів Центру з підприємствам](#), які отримували бюджетні кошти для виконання підрядних робіт. Суд зобов'язав ці підприємства розкрити інформацію щодо використання бюджетних коштів.

Журналісти Центру [подали адміністративний позов на Національний університет кораблебудування](#) імені Адмірала Макарова через відмову у наданні декларацій керівництва університету. Ця інформація має суспільне значення, оскільки там існують корупційні схеми і хабарництво. Про що вже писали журналісти Центру. Позов підготували юристи ГО «ІРРП».

Журналісти Центру разом з юристами ГО «ІРРП» підготували позови про захист честі та гідності щодо людей, які надавали інформацію журналістам Центру при підготовці матеріалу «Хворі швидкі». Позови будуть подані проти низки миколаївських видань, які опублікували спотворену інформацію про вищезгаданих осіб.

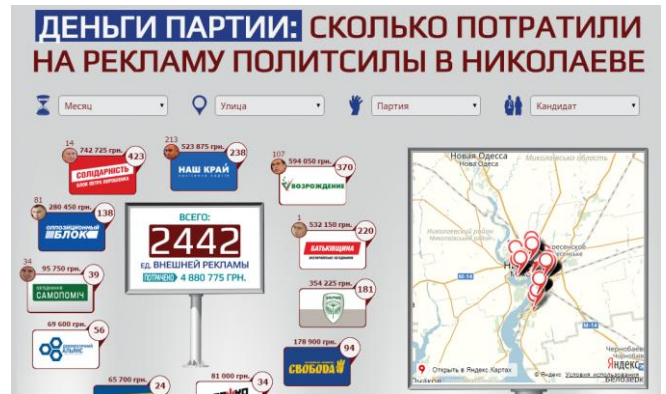
За допомогою юристів ГО «ІРРП» було подано адміністративний позов до суду. Журналісти Центру позиваються до обласного управління МВС у Миколаївській області і вимагають надати інформацію про результати переатестації особового складу Державтоінспекції при реформуванні правоохоронних органів у Миколаївській області. Ця інформація була необхідна для підготовки розслідування «Миколаївська «Пліція».

Крім того, до суду журналісти Центру за допомогою юристів ГО «ІРРП» подали адміністративний позов на КП «Миколаївелектротранс», оскільки останні відмовились відповідати на інформаційний запит журналістів згідно Закону про доступ до публічної

інформації та надавати необхідні документи.

Центр журналістських розслідувань створив модулі інфографіки, за допомогою яких можна дізнатися про розподіл службового та постійного житла серед службовців в період з 2005 по 2015 рік <http://nikcenter.org/newsItem/24077>; про процес переатестації колишніх працівників міліції, набір нових поліцейських та хто входить до складу переатестаційної комісії <http://nikcenter.org/newsItem/23339>; про витрачені коштів партіями на передвиборчу рекламу у 2015 р.

<http://nikcenter.org/partycommercial2015>; про те, як було розподілено бюджет Миколаївської області за 2015 <http://nikcenter.org/data/2015/budget-nikolaevskoy-oblasti-2015/budget-nikolaevskoy-oblasti-2015.jpg>; про задекларовані доходи кандидатів у мери Миколаєва і депутатів у міську раду <http://nikcenter.org/candidates2015>. Також можна дізнатися про місце розташування небезпечних об'єктів у Миколаївській області <http://nikcenter.org/data/2015/dangerous-objects/>.

Основні проекти виконані за звітний період:

1. «Створення інформаційного веб-порталу для Півдня України – Одеса, Херсон та Миколаїв». Донор - американська неурядова організація «Інтерньюс Нетворк, F5051-CIR-01-IR. Термін – 1.05.14 – 31.12.15.
2. «Прозорість місцевого уряду». Посольство США в Україні. SUP300014GR052. Термін – 1.05.14 – 30.06.15.
3. «Підвищення рівня викриття корупції в південному регіоні України». МФ «Відродження». Номер проекту: 49442. 01.06.2015 – 31.05.2016.
4. Національний проект журналістських розслідувань на Громадському ТВ. Субгрант Інтерньюс-Нетворк. Субгрант UA1434-CIR-CIDA06 m00. Термін – 1.04.2014 – 30.04.2016.

Інформація про нагороди, подяки, участь у конкурсах та навчальних програмах:

- 2015 – учасники програми обміну для журналістів в США (Нью-Йорк) в рамках програми UMPP/Ukraine Media Partnership Program.
- 2014 - лауреати конкурсу «Правозастосування та управління у лісовій сфері»
- 2013 рік - фіналісти конкурсу «Честь Професії-2013» в номінації «Краще журналістське розслідування»
- 2013 рік - лауреати конкурсу «Кращі антикорупційні журналістські розслідування на Півдні України»
- 2012 рік - фіналісти конкурсу «Честь Професії-2012» в номінації «Зупини Корупцію»
- 2011 рік - переможці конкурсу Представництва Світового Банку серед регіональних друкованих та Інтернет-ЗМІ за висвітлення зусиль у сфері боротьби з корупцією.

Також журналісти ЦЖР брали участь у Міжнародній конференції журналістів-розслідувачів у Києві (2011), у Ріо-де-Жанейро (2013) та у 9 Глобальній конференції з розслідувальної журналістики в Норвегії м. Ліллегаммер (2015).

Фінансова частина

- «Створення інформаційного веб-порталу для Півдня України – Одеса, Херсон та Миколаїв». Американська неурядова організація «Інтерньюс Нетворк. По бюджету проекту надійшло – 548 203 грн., витрачено – 535 650 грн.

- «Прозорість місцевого уряду». Посольство США в Україні. Бюджет проекту – 8 тис. 085 долара США. По бюджету проекту надійшло – 95086 грн., витрачено – 61971 грн.

- «Підвищення рівня викриття корупції в південному регіоні України». МФ «Відродження». По бюджету проекту надійшло – 270090 грн., витрачено 135873 грн.

- Національний проект журналістських розслідувань на Громадському ТВ. Субгрант Інтерньюз-Нетворк Субгрант UA1434-CIR-CIDA06 m00. Термін – 1.04.14 – 30.04.16. По бюджету проекту надійшло - 561 204, витрачено - 552 968 грн.